

MUNI
MED

PRÁVNÍ PROBLEMATIKA V OŠETŘOVATELSTVÍ

III.

MIPO031p
MIPO031s

Ústav ochrany a podpory zdraví LF MU
Alena Tobiášová

POSTAVENÍ PACIENTA A OSOB JEMU BLÍZKÝCH

- Poskytování zdravotních služeb se souhlasem**

autonomie pacienta

- ~~paternalistický model~~
- partnerský model
  - ✓ respektování právních principů nadřazených ochraně zdraví a života nemocného :
    - respekt k autonomii člověka a jeho osobnosti
    - právo na duševní a tělesnou integritu
    - ochranu dobré víry

informace o zdravotním stavu pacienta

Forma

- srozumitelným způsobem
- v dostatečném rozsahu
- o navrženém individuálním léčebném postupu
- změnách v individuálním léčebném postupu
- klást doplňující otázky, srozumitelné odpovědi
- ...

Rozsah

- příčina a původu nemoci, stadium, předpoklad vývoje
- účel, povaha, předpokládaný přínos, možné důsledky, rizika navrhovaných ZS a jednotlivých výkonů
- jiné možnosti ZS, jejich vhodnost, přínos, rizika
- další potřebná léčba
- omezení, doporučení ve způsobu života

souhlas s poskytnutím zdravotních služeb

- svobodný souhlas
  - *je-li dán bez jakéhokoliv nátlaku*
- informovaný souhlas
  - *před vyslovením souhlasu podána informace / pacient se podání informace vzdal*
- forma
  - *konkludentní*
  - *ústní*
  - *písemná*
    - *zásah do integrity, má-li být oddělena část těla, která se již neobnoví*
    - *pokud tak stanoví jiný právní předpis*
    - *pokud tak s ohledem na charakter poskytovaných ZS určí poskytovatel*
    - *souhlas s hospitalizací*

souhlas u nezletilých / omezených ve svéprávnosti

- souhlas zákonného zástupce (opatrovníka)
- zjistit názor pacienta (vnímá situaci a vyjadřuje se)
- zaznamenat do ZD názor nezl. / důvod nevyjádření
- zdravotní služby, které lze poskytovat bez souhlasu a jsou nezbytné k záchraně života / zdraví pacienta a odpírají-li rodiče / jeden z nich / jiný zákonný zástupce souhlas, rozhodne o poskytnutí ZS ošetřující lékař
- pacient starší 14 let – rozpor v názoru se zákonnými zástupci – soud

dříve vyslovené přání

Věcné podmínky platnosti

- ✓ Je k dispozici poskytovateli zdravotních služeb
- ✓ V době poskytování zdravotních služeb nastala předvídatelná situace, k níž se dříve vyslovené přání vztahuje
- ✓ Pacient je v takovém zdravotním stavu, kdy není schopen vyslovit nový souhlas nebo nesouhlas
- ✓ Dříve vyslovené přání bylo učiněno na základě písemného poučení ošetřujícím lékařem pacienta o důsledcích tohoto rozhodnutí

dříve vyslovené přání

Formální podmínky platnosti

- ✓ Písemná forma
- ✓ Úředně ověřený podpis pacienta
- ✓ Součástí dříve vysloveného přání je písemné poučení
- ✓ Dříve vyslovené přání při přijetí do péče / v průběhu hospitalizace
- ✓ Pro ZS zajišťované tímto poskytovatelem
- ✓ Zaznamená se do ZD
- ✓ Podpis pacient, zdravotnický pracovník a svědek

dříve vyslovené přání

Nelze je uplatnit

- ✓ Jde-li o nezletilé pacienty nebo pacienty s omezenou svéprávností

Není povinnost je respektovat

- ✓ Od doby jeho vyslovení došlo v poskytování ZS, k takovému vývoji, že lze důvodně předpokládat, že by pacient vyslovil souhlas

Nelze je respektovat

- ✓ Nabádá k postupům, jejichž výsledkem je aktivní způsobení smrti
- ✓ Pokud by jeho splnění mohlo ohrozit jiné osoby
- ✓ Byly započaty zdravotní výkony, jejichž přerušlení by vedlo k aktivnímu způsobení smrti

odmítnutí poskytnutí zdravotních služeb

- pacientovi, kterému byla podána informace / podání informace se vzdal a odmítá vyslovit souhlas
- je opakovaně podána informace o jeho zdravotním stavu v rozsahu a způsobem, ze kterého je zřejmé, že neposkytnutí zdravotních služeb může vážně poškodit jeho zdraví nebo ohrozit život
- jestliže pacient i nadále odmítá vyslovit souhlas, učiní o tom písemné prohlášení – (negativní) revers

POSTAVENÍ PACIENTA A OSOB JEMU BLÍZKÝCH

- Hospitalizace a zdravotní služby bez souhlasu**

hospitalizace bez souhlasu

- rozhodnutí soudu (*léčba, vyšetření*)
- zákon o ochraně veřejného zdraví (*izolace, karanténa, léčení*)
- ohrožení bezprostředně a závažným způsobem
- neodkladná péče
- nezletilý / omezený ve svéprávnosti (*podezření na týrání, zneužívání nebo zanedbávání*)
  - *oznamovací povinnost – osoba blízká...policie ČR ...soud (detenční řízení)*

zdravotní služby bez souhlasu

- jen neodkladná péče
- zdravotní stav neumožňuje souhlas vyslovit
- léčba vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta
- stanoví-li tak zákon o ochraně veřejného zdraví
- záchytnou službu

specifika nezletilých / omezených ve svéprávnosti

- zdravotní služby bez souhlasu u nezletilého / omezeného ve svéprávnosti:
  - léčba vážné duševní poruchy, pokud by v důsledku jejího neléčení došlo se vší pravděpodobností k vážnému poškození zdraví pacienta
  - ZS nezbytné k záchraně života / zamezení vážného poškození zdraví
  - je u něj podezření na týrání, zneužívání, zanedbávání
  - stanoví-li tak zákon o ochraně veřejného zdraví
  - záchytnou službu

POSTAVENÍ PACIENTA A OSOB JEMU BLÍZKÝCH

- Použití omezovacích prostředků**

omezovací prostředky

- úchop pacienta zdravotnickými pracovníky / jinými osobami k tomu určenými poskytovatelem
- ochranné pásy nebo kurty
- umístění pacienta v místnosti určené k bezpečnému pohybu
- ochranný kabátek / vestu zamezující pohybu horních končetin pacienta
- psychofarmaka / jiné léčivé přípravky podány silou za účelem zvládnutí chování pacienta
- kombinace uvedených prostředků

podmínky užití a povinnosti poskytovatele

- ✓ účelem je odvrácení bezprostředního ohrožení života, zdraví, bezpečnosti pacienta nebo jiných osob
- ✓ pouze po dobu, po kterou trvají důvody jejich použití
- ✓ pacient byl s ohledem na zdrav. stav informován o důvodech použití
- ✓ zákonný zástupce nezl. pacienta / omezeného byl bez zbytečného odkladu informován, záznam do ZD
- ✓ pacient byl pod dohledem zdravotnických pracovníků
- ✓ přijata opatření, která zabrání poškození zdraví pacienta
- ✓ použití indikoval vždy lékař
- ✓ každé použití zaznamenat do ZD, centrální evidence
- oznamovací povinnost soudu (detenční řízení)

M U N I

M E D